

ZGŁOSZENIE
ZAINTERESOWANIA PRACAMI NAD PROJEKTEM - ZGŁOSZENIE ZMIANY DANYCH*

Projekt ustawy o mediatorach sądowych,
akredytowanych ośrodkach mediacyjnych i Krajowym Rejestrze Mediatorów (UD237)
, Wnioskodawca Minister Sprawiedliwości

(tytuł projektu założeń projektu ustawy, projektu ustawy lub projektu rozporządzenia -
zgodnie
z jego treścią udostępnioną w Biuletynie Informacji Publicznej
lub informacją zamieszczoną w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów,
Prezesa Rady Ministrów albo ministrów)

A. OZNACZENIE PODMIOTU ZAINTERESOWANEGO PRACAMI NAD PROJEKTEM

1. Nazwa/imię i nazwisko**

STOWARZYSZENIE MEDIATORÓW RODZINNYCH

2. Adres siedziby/adres miejsca zamieszkania**

ul. 1 PRASKIEGO PUŁKU WP 10 /15, 04-053 Warszawa

3. Adres do korespondencji i adres e-mail

ul. 1 PRASKIEGO PUŁKU WP 10 /15, 04-053 Warszawa,

**B. WSKAZANIE OSÓB UPRAWNIONYCH DO REPREZENTOWANIA PODMIOTU WYMIONEGO W CZĘŚCI A
W PRACACH NAD PROJEKTEM**

Lp.	Imię i nazwisko	Adres
1	JANUSZ KAŻMIERCZAK	
2	KONRAD SOBCZYK	
3	-----	
4	-----	
5	-----	-----

**C. OPIS POSTULOWANEGO ROZWIĄZANIA PRAWNEGO, ZE WSKAZANIEM INTERESU BĄDĄCEGO
PRZEDMIOTEM OCHRONY**

W procesie konsultacji publicznych projektu przedmiotowego aktu prawnego Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych (SMR) zgłosiło swoje uwagi. Poniżej przytaczamy postulowane przez nas rozwiązanie, które stawia sobie za cel stworzenie regulacji, dzięki której obywatele i obywatelki, jak również organy państwowe, będą miały możliwość korzystania z usług wysoko wykwalifikowanych mediatorów i mediatorów. Będzie to rodziło zaufanie do stanowionego prawa a także do instytucji mediacji coraz szerzej wykorzystywanej w praktyce wymiaru sprawiedliwości.

Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych, od momentu jego powstania w 2004 roku, przykłada szczególną uwagę do właściwego rozumienia mediacji, dbałości o standardy szkolenia, standardy wykonywania zawodu i kwestie etyczne.

Nie jest to pierwszy raz, kiedy zabieramy głos w przedmiotowej sprawie. Poprzednie nasze stanowisko składaliśmy w dniu 10/05/2023 r. do projektu ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (projekt z dnia 26 kwietnia 2023 r.) gdzie znajdowały się przepisy dotyczące Krajowego Rejestru Mediatorów.

Dziś przedmiotowy projekt ma inny kształt i poniższe nasze uwagi, wypracowane w modelu partycypacyjnym z członkiniami i członkami naszej organizacji, praktykującymi w różnych ośrodkach i częściach Polski, wymagały aktualizacji.

Nasze rozumienie mediacji jest nieco szersze i odmienne, niż zaproponowane w projekcie przepisów i ich uzasadnieniu. Nie stawiamy prawa w centrum myślenia o mediacji, bo wówczas naznacza to mediację jurydycznym charakterem i de facto może jej szkodzić redukując ją do prawnej instytucji. W naszym podejściu, zgodnie z definicją konfliktu M. Deutscha głównym punktem odniesienia w kreowaniu rozwiązań są: potrzeby, wartości i zasoby stron. Prawo jest jednym z kilku kryteriów ewaluacji rozwiązań pod kątem wdrożenia ich w życie, ponieważ porozumienie/ugoda mediacyjna, składana do sądu celem jej zatwierdzenia, musi spełniać opisane w kodeksie postępowania cywilnego warunki. Rozumiemy zatem mediację szerzej niż negocjacje stron i wzajemne ustępstwa zgodnie z duchem i literą art. 917 kodeksu cywilnego, a z pewnością szerzej niż jako negocjowanie stanowisk (przed)procesowych. W szczególności w kontekście konfliktów rodzinnych, siłą mediacji jest wrażliwość na równowagę stron i dbałość, by możliwe było kontynuowanie relacji rodzinnych ze względu na małoletnie dzieci. To wymaga uważności i szerszego zrozumienia niż jedynie negocjowanie i ustępowanie.

Na podstawie naszego 20-letniego doświadczenia, postrzegamy zawód mediatora/mediatorki jako interdyscyplinarny i wymagający nieustannego rozwoju. W tym kontekście nasze niezrozumienie, a także sprzeciw, budzi sformułowanie użyte w OSR, że "...szkolenia specjalistyczne służyć będą uzupełnieniu przez mediatorów wiedzy prawniczej".

Naszym zdaniem osoba wykonująca zawód mediatora, wpisana do rejestru, powinna w zakresie edukacji i praktyki spełniać następujące warunki:

1. w zakresie szkolenia
 - 1.1. ukończyć szkolenie bazowe i szkolenia specjalistyczne, łącznie minimum 120 h, jeśli kształciła się w takim modelu,
 - 1.2. lub ukończyć stacjonarne lub hybrydowe studia podyplomowe z zakresu mediacji min. 120h, zakończone egzaminem,
 - 1.3. lub ukończyć jednolite szkolenie np.: min. 120 godzinne, które łączyłoby w sobie podstawy mediacji oraz elementy danej specjalizacji
2. w zakresie praktyki
 - 2.1. posiadać ukończony staż mediacyjny lub praktykę w komediacji z innym doświadczonym mediatorem/mediatorką,
3. w zakresie weryfikacji jej kompetencji
 - 3.1. posiadać rekomendację opiekuna stażu (przynajmniej 4 mediacje wspólne), superwizora (który towarzyszył jej przy przynajmniej 4 sprawach), ośrodka mediacyjnego (po złożeniu 4 opisów przypadków w tym 2 zakończonych porozumieniami/ugodami),
 - 3.2. posiadać możliwość odniesienia do skarg na nienależyte wykonywanie obowiązków składanych do prezesa sądu okręgowego przed wydaniem przez niego decyzji o wykreśleniu
4. w zakresie rozwoju ustawicznego
 - 4.1. być zobowiązana do ustawicznego podnoszenia swoich kompetencji przez udział w ustalonej liczbie godzin w konferencjach, warsztatach, szkoleniach, superwizjach, interwizjach grupowych, itp. dokumentowanych co 2 lata prezesowi sądu okręgowego pod rygorem wykreślenia z rejestru w razie braku podnoszenia swoich kwalifikacji.

Uważamy, że położenie nacisku na doświadczenia praktyczne zdobyte po wcześniej ukończonych studiach czy szkoleniach oraz na ustawiczny rozwój będą gwarantowały większy profesjonalizm mediatorów niż jednorazowy egzamin i brak konieczności dalszego rozwijania swoich kompetencji. Proponujemy zastąpienie jednorazowego egzaminu wpisem na czas określony.

Pierwszy okres ważności wpisu to dwa lata: po tym okresie osoba wpisana na listę powinna otrzymać rekomendację od: opiekuna stażu (przynajmniej 4 mediacje wspólne), superwizora (który towarzyszył jej przy przynajmniej 4 sprawach) ośrodka akredytowanego po złożeniu 4 opisów przypadków w tym 2 zakończonych porozumieniami/ugodami.

Kolejny okres wpisu byłby na kolejne dwa lata. Po tym okresie osoba ubiegająca się o przedłużenie wpisu musiałaby przedstawić zaświadczenia o odbytych minimum 25 godzin superwizji grupowych lub min. 10 godzin superwizji indywidualnych oraz udziale w przynajmniej trzech szkoleniach/seminariach specjalizacyjnych w wymiarze łącznym min. 40 godzin.

Nabywanie doświadczenia praktycznego może być trudne dla osób początkujących w tym zawodzie. Kończąc szkolenia lub studia absolwenci nie mają gwarancji, ani nawet możliwości, odbycia stażu praktycznego. Proponujemy, aby doświadczeni mediatorzy i mediatorki wpisani już do rejestru byli w jakiś sposób odpowiedzialni za wdrażanie swoich mniej doświadczonych kolegów i koleżanek. Mogłaby to być prosta korelacja - jeśli przyjmujesz osoby na staż wówczas sędziowie przesyłają ci więcej mediacji. Fakt bycia "patronem stażu" mógłby być nawet odnotowany w rejestrze. Mogłaby to być całkowicie dobrowolna deklaracja. W tym zakresie, instytucje kształcące mediatorów i mediatorki, mogłyby mieć umowy o partnerstwie, które są gotowe przyjąć ich absolwentów na staż. Wówczas osoba decydująca się na kształcenie w danej instytucji mogłaby podejmować tę decyzję otrzymując kompleksową usługę - szkolenia oraz doświadczenia praktycznego.

Patrzymy na zaproponowane przepisy przez pryzmat osoby uwikłanej w konflikt i szukającej profesjonalnego wsparcia w jego rozwiązaniu. Chcielibyśmy, aby przyjęły one taki kształt, że strona (lub też sędzia, prokurator, policja) znajdująca w internetowym narzędziu osobę, z której pomocy chce skorzystać, miała pewność, że jest to ktoś fachowo przeszkolony, z doświadczeniem praktycznym, a przede wszystkim nieustannie rozwijający swoje kompetencje i poszerzający wiedzę. Stąd też Krajowy Rejestr Mediatorów powinien oferować możliwość umieszczenia w nim szerszych informacji o mediatorach i mediatorkach niż planowane w tym momencie (o czym poniżej przy poszczególnych przepisach).

Mamy jeszcze kilka uwag natury ogólnej. Pierwsza jest taka, że projektowane przepisy są skrojone pod instytucję mediacji ze skierowania sądu ("mediatorzy sądowi"), a całkowicie pomijają kwalifikacje mediatorów jako takich. Niniejsza ustawa nie ma więc szansy być namiastką regulacji przepisów "o zawodzie mediatora/ki", gdzie byłby to faktycznie Krajowy Rejestr Mediatorów. Jeśli taki kształt, jak zaproponowany obecnie, miałby pozostać, to poddajemy pod rozważenie, aby krajowy rejestr nazywał się Krajowy Rejestr Mediatorów Sądowych. Wówczas strony mediacji będą miały jasność, że nie jest to katalog wszystkich mediatorów, ale tylko tych, którzy chcą mieć przymiotnik "sądowy" i pracują na zlecenie sądów, prokuratur, policji.

Druga nasza uwaga dotyczy terminu "akredytowany ośrodek mediacyjny". Projektowane przepisy nie zmierzają do wystandaryzowania ośrodków mediacyjnych (np.: warunki lokalowe, kwalifikacje kadry, procedury skargowe, aspekty administracyjno-regulaminowe, itp.), a jedynie do wprowadzenia obowiązku uzyskiwania akredytacji przez instytucje szkolące z zakresu mediacji. To według nas dwa odmienne rodzaje podmiotów - stąd postulujemy zmianę w uzasadnieniu, OSR oraz projekcie przepisów terminu "akredytowany ośrodek mediacyjny" na "akredytowana instytucja szkoleniowa". Na marginesie warto dodać, że pożądane byłoby uregulować jakie warunki organizacyjno-administracyjne powinien spełnić mediator, aby gwarantować stronom poczucie bezpieczeństwa i komfortu w ramach prowadzonego postępowania mediacyjnego, w rozmowach na trudne tematy. Takie warunki można by również określić dla ośrodków mediacyjnych, ale nie jest to przedmiotem tego projektu.

Trzecia nasza uwaga jest taka, że aktualny projekt stawia nierówne wymagania osobom aktualnie wpisanym na listy stałych mediatorów, (którzy jedynie na podstawie wniosku i oświadczenia będą przepisywani do rejestru, vide art. 37) i osobom, które będą wpisywały się po raz pierwszy (te będą musiały spełnić szereg wymagań doprecyzowanych docelowo w akcie wykonawczym). Osoby aktualnie wpisane na listy stałych mediatorów, a niemające ukończonego żadnego szkolenia, nie będą zobowiązane do jego uzupełnienia. Nie przewidziano nawet żadnego okresu karencji na uzupełnienie kwalifikacji - jak przewidziano okres aż 7-letni do uzupełnienia wykształcenia. To sytuacja skrajnie niekorzystna i niebezpieczna dla stron mediacji, gdyż w rejestrze będą mediatorzy i mediatorzy I i II kategorii - tacy z ukończonymi szkoleniami, wykwalifikowani oraz tacy bez ukończonych szkoleń. Czy to celowy zamysł ustawodawcy? Jakże uzasadnione miałyby takie nierówne wymagania?

Jest dla nas niezrozumiałe odmienne potraktowanie sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku, adwokatów, radców prawnych oraz notariuszy i postawienie im innych wymagań. Nie znajdujemy żadnych argumentów merytorycznych, tym bardziej empirycznych, dla takiego rozwiązania. Nasze wieloletnie doświadczenie szkoleniowe i prowadzenie studiów podyplomowych pokazuje, że ok. 90% osób uczestniczących to osoby z wiedzą i doświadczeniem zawodowym w innych obszarach merytorycznych niż prawo. Odbycie szkolenia mediacyjnego, a co ważniejsze, nabycie praktyki, refleksja nad procesem mediacji, ma pomóc w profesjonalnym wykonywaniu zawodu, zaś wykształcenie (także prawne) nie faworyzuje tu nikogo, tym bardziej z automatu. Prowadzenie mediacji i zasady neutralności nie są - lub są w bardzo niewielkim stopniu - objęte programem nauczania i aplikacji w zawodach prawniczych. Uważamy, że każda osoba zainteresowana prowadzeniem mediacji, powinna podlegać takim samym zasadom.

W ocenie skutków regulacji (OSR) napisano: Przewiduje się ewaluację efektów projektu w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy, która obejmie ewidencjonowanie liczby mediatorów oraz postępowań mediacyjnych w oparciu o dane statystyczne Ministerstwa Sprawiedliwości, jak również poziom zaufania społecznego do mediacji na podstawie sondaży lub ankiet, jeżeli zostaną one przeprowadzone. Pozwoli to na ocenę skuteczności proponowanych rozwiązań. Proponujemy ewaluację po roku, najdalej dwóch, przy jednoczesnej zmianie sposobu i zakresu zbierania danych statystycznych przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Aktualne dane budzą wątpliwości co do ich rzetelności oraz nie odzwierciedlają faktycznego wpływu mediacji na wymiar sprawiedliwości np.: ministerialne statystyki w ogóle "nie widzą" sytuacji, kiedy do pozwu rozwodowego załączana jest ugoda lub porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej wypracowane podczas mediacji.

Chcemy jeszcze zauważyć, że ustawa jest niejednolita. W naszej opinii materia ustawowa miesza się z rozporządzeniową. Są przepisy natury ustrojowej i ogólnej, a obok nich bardzo precyzyjne regulacje, które powinny naszym zdaniem zostać przeniesione do aktu wykonawczego (art. 13 ustawy). Ufamy, że właściwi legislatorzy zwrócą na to uwagę w trakcie prac nad ostatecznym kształtem przepisów.

D.	ZAŁĄCZONE DOKUMENTY		
1	Aktualny odpis KRS Stowarzyszenia Mediatorów Rodzinnych		
2	-----		
3	-----		
4	-----		
5	-----		
6	-----		
7	-----		
8	-----		
E.	Niniejsze zgłoszenie dotyczy uzupełnienia braków formalnych/zmiany danych** zgłoszenia dokonanego dnianie dotyczy..... (podać datę z części F poprzedniego zgłoszenia)		
F.	OSOBA SKŁADAJĄCA ZGŁOSZENIE		
	Imię i nazwisko	Data	Podpis
	Janusz Kaźmierczak, prezes zarządu SMR	14.08.2024	
	Krystyna Parysjanowicz, skarbniczka zarządu SMR	14.08.2024	
G.	KLAUZULA ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ ZA SKŁADANIE FAŁSZYWYCH ZEZNAŃ		
	Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia		
	(podpis)		

* Jeżeli zgłoszenie nie jest składane w trybie art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, treść: "– Zgłoszenie zmiany danych" skreśla się.

** Niepotrzebne skreślić.

Pouczenie:

1. Jeżeli zgłoszenie ma na celu uwzględnienie zmian zaistniałych po dacie wniesienia urzędowego formularza zgłoszenia (art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa) lub uzupełnienie braków formalnych poprzedniego zgłoszenia (§ 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2011 r. w sprawie zgłaszania zainteresowania pracami nad projektami aktów normatywnych oraz projektami założeń projektów ustaw (Dz. U. Nr 181, poz. 1080)), w nowym urzędowym formularzu zgłoszenia należy wypełnić wszystkie rubryki, powtarzając również dane, które zachowały swoją aktualność.
2. Część B formularza wypełnia się w przypadku zgłoszenia dotyczącego jednostki organizacyjnej oraz w sytuacji, gdy osoba fizyczna, która zgłasza zainteresowanie pracami nad projektem założeń projektu ustawy lub projektem aktu normatywnego, nie będzie uczestniczyła osobiście w tych pracach.
3. W części D formularza, stosownie do okoliczności, uwzględnia się dokumenty, o których mowa w art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, a także pełnomocnictwa do wniesienia zgłoszenia lub do reprezentowania podmiotu w pracach nad projektem aktu normatywnego lub projektu założeń projektu ustawy.
4. Część E formularza wypełnia się w przypadku uzupełnienia braków formalnych lub zmiany danych dotyczących wniesionego zgłoszenia.